

Het ondergeschoven kindje van de pensioentransitie

De Wet toekomst pensioenen (Wtp) heeft tot gevolg dat alle pensioenregelingen die onder de Pensioenwet vallen vóór 1 januari 2028 moeten worden aangepast. Omdat de benodigde aanpassingen voor beschikbare premieregelingen relatief beperkt zijn, zien we dat verzekeraars en PPI's al diverse beschikbare premieregelingen hebben aangepast en nieuwe regelingen hebben afgesloten die voldoen aan de nieuwe wetgeving. Voor pensioenfondsen, die voornamelijk Defined Benefit (DB)-regelingen uitvoeren, is de impact van de nieuwe wet groter. Zij moeten hun DB-regelingen omzetten in premieregelingen en bovendien de opgebouwde aanspraken invaren in deze nieuwe premieregelingen. Hoewel voor verzekerde DB-regelingen hetzelfde geldt, valt op dat de aandacht tijdens de transitie vooral uitgaat naar de pensioenfondsen. De verzekerde DB-regeling is tot nu toe het ondergeschoven kindje van de pensioentransitie en dat kan binnenkort weleens tot vervelende situaties gaan leiden.

TRANSITIEPLAN

In het kader van de transitie is het transitieplan een belangrijk document. Hierin beschrijft een werkgever welke keuzes en overwegingen ten grondslag liggen aan de overstap naar een nieuwe premieregeling. Daarnaast moeten werkgevers verantwoorden waarom sprake is van een evenwichtige transitie. Dit gebeurt aan de hand van voorgeschreven berekeningen en daaruit volgende transitie-effecten. Per leeftijdscohort moet het effect van de wijziging van de pensioenregeling inzichtelijk worden gemaakt. Deze transitie-effecten maken duidelijk of er bepaalde groepen zijn die onevenredig nadeel ondervinden van de wijziging. Wanneer dat het geval is moeten zij adequaat en kostenneutraal worden gecompenseerd. De afspraken over eventuele compensatie en de onderbouwing en financiering ervan maken eveneens deel uit van het transitieplan.

TRANSITIE-EFFECTEN

De transitie-effecten die in ieder geval moeten worden opgenomen in het transitieplan zijn de netto-profijt-effecten en de pensioenverwachtingen in drie scenario's (pessimistisch, verwacht, optimistisch) per leeftijdscohort.

Met name de berekening van het netto profijt is een complexe aanpak. Voor 10.000 economische scenario's moet een zo realistisch mogelijke doorrekening van het beleid of het contract worden uitgevoerd. Zowel voor de huidige regeling als voor de nieuwe regeling en rekening houdend met onder andere toekomstige bestandsontwikkeling, premies, uitkeringen, rendementen, indexaties en kortingen. De premies en uitkeringen die hieruit volgen vormen de basis voor het netto profijt dat is gedefinieerd als het verschil tussen de marktwaarde van de te verwachten toekomstige pensioenuitkeringen en de marktwaarde van de toekomstige premie-inleg.

De netto-profijt-effecten worden inzichtelijk gemaakt door per leeftijdscohort het netto profijt van de nieuwe pensioenregeling af te zetten tegen het netto profijt van de huidige pensioenregeling. Deze effecten mogen afwijken van nul; wat betekent dat sprake is van herverdeling tussen leeftijdscohorten. Het is uiteindelijk aan de werkgever om te beoordelen en te onderbouwen welke mate van herverdeling evenwichtig is en of compensatie nodig is.

DE WET- EN REGELGEVING IS NIET AFGESTEMD OP VERZEKERDE DB-REGELINGEN

Dat de wet- en regelgeving rondom de transitie niet is afgestemd op verzekerde DB-regelingen blijkt onder andere uit de voorschriften van DNB voor het berekenen van het netto-profijt-effect. DNB drukt het netto profijt effect uit als het verschil in netto profijt tussen de oude en nieuwe regeling ten opzichte van de marktwaarde van de te verwachten toekomstige uitkeringen in de huidige regeling.

Voor pensioenfondsen is dit passend, omdat de premies bij pensioenfondsen in de huidige regeling en de nieuwe regeling gelijk worden verondersteld. Er is dan sprake van een 'zero sum game'. Bovendien is de premie in beide regelingen onafhankelijk van de leeftijd. Bij een

verzekerde DB-regeling is de premie veelal gelijk aan de leeftijdsafhankelijke actuariële premie. Omdat de premie in de nieuwe premieregeling voor alle deelnemers gelijk is, ontstaat een verschil aan de premiezijde van de netto-profijt-berekening. Hierdoor is geen sprake meer van een 'zero sum game'. Ook maakt het een vergelijking van het netto profijt voor beide regelingen tussen leeftijdscohorten onderling lastiger. Is het netto-profijt-effect dan wel een bruikbare maatstaf voor de beoordeling van de evenwichtigheid van een transitie van een verzekerde DB-regeling naar een beschikbare premieregeling?

Voor de transitie van bestaande beschikbare premieregelingen heeft de wetgever al geconcludeerd dat netto profijt geen bruikbare maatstaf is en wordt het bruto profijt als maatstaf voorgeschreven. Ter onderbouwing stelt de wetgever dat voor een beschikbare premieregeling de marktwaarde van de te verwachten uitkeringen gelijk is aan de marktwaarde van de toekomstige premies als de reeds opgebouwde pensioenen worden genegeerd. Dit impliceert dat het netto profijt van een nieuwe beschikbare premieregeling per definitie gelijk is aan 0. Hoe hiermee moet worden omgegaan bij een transitie van een verzekerde DB-regeling naar een beschikbare premieregeling is niet duidelijk.

Aanvullend roept dit de vraag op hoe moet worden omgegaan met kosten bij de berekening van het netto profijt. Bovenstaande onderbouwing van de wetgever houdt namelijk alleen stand als kosten worden genegeerd. Hoewel het de berekeningen makkelijker maakt, zou het negeren van kosten bij de berekening van netto-profijt-effecten in het geval van regelingen bij commerciële uitvoerders als

verzekeraars en PPI's niet stroken met de realiteit. Bij het aankopen van een pensioenuitkering bij een verzekeraar worden de kosten van de pensioenuitvoerder bijvoorbeeld gefinancierd uit het opgebouwde pensioenvermogen van de deelnemer. De kosten zijn hiermee dus van invloed op de hoogte van de uitkeringen en de hoogte van het netto profijt.

VERVELLENDE SITUATIES

Het komende jaar zullen meer verzekerde DB-regelingen expireren, waarna de betreffende werkgevers zich moeten gaan buigen over een evenwichtige transitie naar een nieuwe beschikbare premieregeling. Vooral nog moeten zij hiervoor netto-profijt-berekeningen laten uitvoeren. Het is echter de vraag of deze werkgevers dat ook beseffen. Het risico bestaat dat zij onvoldoende stilstaan bij de evenwichtigheid van de transitie naar de nieuwe regeling en daardoor groepen medewerkers worden benadeeld door de aanpassing van de pensioenregeling. Dan wel door een versoering van de pensioentoezegging, dan wel door onvoldoende adequate compensatie. De werkgevers die wel beseffen dat zij netto-profijt-berekeningen moeten laten uitvoeren, zullen naar verwachting in een worsteling belanden met de maatstaf netto profijt. De complexiteit rondom deze maatstaf kan eveneens leiden tot keuzes die nadelige gevolgen hebben voor bepaalde groepen werknemers.

DE TRANSITIE VOOR TRANSITIE VAN VERZEKERDE DB-REGELINGEN BEHOEFT MEER AANDACHT

Na alle ophef rondom de invoering van de Wtp is de pensioensector op korte termijn gebaat bij duidelijkheid. De transitie van beschikbare premieregelingen kent voornamelijk weinig tot geen onduidelijkheden en voor pensioenfondsen wordt vanuit alle hoeken veel energie gestoken in het creëren van duidelijkheid. Laten we als sector dan ook meer aandacht schenken aan de transitie van verzekerde DB-regelingen, zodat werkgevers, uitvoerders en adviseurs ook die regelingen op een goed onderbouwde manier kunnen aanpassen naar een beschikbare premieregeling. ■

